

Achtergrond en actuele ontwikkelingen

Duits in de Beroepscontext. Een samenhangende systematiek van examinering in samenwerking met het Goethe-Institut.

Nog slechts enkele jaren geleden dreigde het onderwijs in de Duitse taal en cultuur uit het MBO te verdwijnen. Sindsdien is er heel veel in positieve zin veranderd. Er is een groot netwerk ontstaan van docenten Duits verbonden aan ROC's. Het aanbod aan beroepsgericht opleidingsmateriaal voor Duits in het MBO wordt snel beter en veelzijdiger. Dit alles hangt samen met de aandacht voor Duits die de afgelopen jaren is gegroeid. Het besef dringt steeds nadrukkelijker door dat het voor vakmensen op MBO-niveau van groot belang is vertrouwd te zijn met de taal en cultuur van onze grootste handelspartner. Deze positieve wending werd mede gerealiseerd door de initiatiefgroep *Duits in het MBO*, die in 2012 nog bestond uit een kleine werkgroep, maar intussen is uitgegroeid tot een organisatie die op 30 oktober 2017 de vorm kreeg van een Stichting: *Duits in de Beroepscontext*.

Een belangrijke succesfactor: de keuzedelen Duits in de Beroepscontext.

In 2014 werden in het MBO keuzedelen ingevoerd. Hierdoor kregen de studenten de mogelijkheid tot een eigen profilering binnen hun beroepsopleiding. Die ontwikkeling werd door het initiatief aangegrepen om keuzedelen Duits in de Beroepscontext te ontwikkelen: opleidingsmodulen Duits die geënt zijn op de beroepspraktijk. Die greep werd een groot succes. Het keuzedeel Duits staat nu in de top 5 van de keuzedelen die het meest door opleidingen aan ROC's worden aangeboden.

Meerwaarde van het Goethe-Siegel

Vanuit het bedrijfsleven wordt de versterking van de positie van Duits in het MBO toegejuicht. Vooral voor het bedrijfsleven is een herkenbare en hoogwaardige standaard van beheersing van de Duitse taal van belang. Het keurmerk van het Goethe-Institut is wereldwijd een erkende standaard. Voor MBO studenten betekent het bezit van zo'n certificaat een vergroting van hun kansen op de arbeidsmarkt. Daarom hebben de initiatiefnemers tot de keuzedelen *Duits in de Beroepscontext* al van begin af aan de samenwerking met het Goethe-Institut gezocht. In september 2016 kwamen de ROC's die in het initiatief *Duits in de Beroepscontext* samenwerken tot overeenstemming met het Goethe-Institut over een gezamenlijke aanpak.

Ontwikkeling van de examensystematiek Duits in de Beroepscontext: adaptieve examens

De examensystematiek kent een aantal exameninstrumenten:

- Een online digitaal examen voor de vaardigheden lezen en luisteren. Deze is en wordt steeds verder ontwikkeld door het centrale Goethe-Institut en wordt wereldwijd aangeboden: de Goethe-Test Pro (GTP).

- Een examen Schrijven. De exameninstrumenten hiervoor zullen door de Stichting worden ontwikkeld, afgestemd op de specifieke doelgroep: studenten uit het MBO.
- Een examen voor Spreken en Gesprekken voeren. Ook deze exameninstrumenten zullen door de Stichting worden ontwikkeld.

De student krijgt met dit examen een bewijs waarin het niveau van de vier vaardigheden is weergegeven. De grondslag voor de niveauvaststelling is het Europees referentiekader voor talen (ERK). De examens zijn adaptief: dat wil zeggen, dat met een en hetzelfde exameninstrument een kandidaat een score kan behalen over een range van niveaus. Deze systematiek kan worden gebruikt voor zowel het examineren van de keuzedelen Duits als voor het afsluiten van vaardigheden Duits in andere opleidingsdelen waarin kennis van Duits vereist is.

De exameninstrumenten zijn door het Goethe-Institut en de Stichting gezamenlijk ontwikkeld, en wel voor de volgende opleidingssectoren:

- Economie/dienstverlening
- Horeca/toerisme
- Logistiek
- Marketing
- Secretarieel
- Sport/bewegen
- Techniek
- Zorg/welzijn

Daarnaast worden enkele generieke toetsen ontwikkeld die in hier niet genoemde sectoren inzetbaar zijn.

Pilot in 2017

In mei 2017 werd deze examensystematiek met een beperkte groep van 120 MBO-studenten beproefd. Aan deze proef namen vijf ROC's deel. ROC Nijmegen, Rijn IJssel, Aventus, Alfa College en Koning Willem 1 College.

In deze pilotfase was de taakverdeling tussen de deelnemende ROC's en het Goethe-Institut als volgt: De Zentralstelle van het Goethe-Institut in München werkte mee aan de ontwikkeling en de validering van de exameninstrumenten die in de pilot worden beproefd. De uitvoering was in handen van gekwalificeerde docenten van de deelnemende ROC's. De monitoring gebeurde door het Goethe-Institut Amsterdam en door het initiatief Duits in de Beroepscontext.

Herfst 2017: intentie tot samenwerking wordt omgezet in structurele samenwerking in de Stichting Duits in de Beroepscontext.

De evaluatie en bijstelling van de pilot heeft plaats gevonden. De vertegenwoordigers van het Goethe-Institut zijn onder de indruk van de kwaliteit van de examens van de Nederlandse ROC's. Daarmee is de laatste belemmering voor samenwerking in een Stichting weggenomen. De nieuwe examensystematiek is voor het Goethe-Institut wereldwijd een novum. Jongeren op MBO niveau zijn voor het Goethe-Institut tot nu een vrijwel onbekende doelgroep.

In de juridische documenten die in september hun beslag krijgen worden de wederzijdse verplichtingen vastgelegd tussen de Stichting Duits in de Beroepscontext en het Goethe-Institut. De Stichting zal gebruik mogen maken van het logo van het Goethe-Institut en naar buiten treden als partner van het Goethe-Institut. Er wordt juridisch vastgelegd dat het Goethe-Institut een centrale rol speelt bij de ontwikkeling van de examens en bij de kwaliteitsbewaking.

Voorjaar 2018: officiële start van het examenproject

Vanaf april 2018 vindt examinering met de beproefde exameninstrumenten plaats. De uitvoering is in handen van de deelnemende scholen. Het ontwikkelen van examens en materialen en het toezicht vindt plaats door de Stichting in samenwerking met het Goethe-Institut Amsterdam. In eerste instantie is er nog in een kleinere setting geëxamineerd, in totaal een kleine 400 studenten hebben deelgenomen. Daarvan zijn er zo'n 350 gecertificeerd. Ons streven is, dat we vanaf 2019 tot wel 5.000 MBO studenten per jaar aan het examen kunnen laten deelnemen. De Stichting streeft ernaar het examen toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk deelnemers aan MBO-opleidingen.

Er is een Adapter ERK-niveau→cijfer (A2 en B1) ontwikkeld: handige omrekeningstabellen (lezen, luisteren, spreken en schrijven) van het met onze examens (voor het keuzedeel Duits A2 en het keuzedeel Duits B1) behaalde ERK-niveau naar een schoolcijfer.

Grote belangstelling vanuit de scholen.

In januari 2017 werden alle ROC's in Nederland uitgenodigd om zich bij dit initiatief aan te sluiten. Op dit moment hebben zich 14 ROC's aangemeld: ROC Nijmegen, Rijn IJssel, Hoornbeeck College, ROC van Twente, Alfa College, Noorderpoort College, Friesland College, ROC Friese Poort, Aventus, Summa College, Nova College, Koning Willem 1 College, Graafschap College en Landstede.

Wat wordt van deelnemende ROC's verwacht?

De samenwerking is niet vrijblijvend. Een ROC of een sector van een ROC kan meedoen aan de certificering volgens de Goethe-systematiek. Daartoe worden afspraken gemaakt met het College van Bestuur van de instelling. Deze afspraken houden onder meer in:

- Er worden voldoende docenten getraind in de assessorentraining die is ontwikkeld.
- De examencommissie van het ROC neemt het examenprotocol en -reglement over zoals dit door de Stichting in samenwerking met het Goethe-Institut is opgesteld. Dit houdt ook in dat aan alle randvoorwaarden wordt voldaan voor het afnemen van de examens.
- De examencommissie ziet erop toe dat de steekproefsgewijze kwaliteitscontrole door de Stichting *Duits in de Beroepscontext* kan plaatsvinden.
- Gedurende maximaal de eerste drie jaar dragen de scholen bij aan een stichtingsfonds.

Ondersteuning en begeleiding

De Stichting *Duits in de Beroepscontext* zal de scholen begeleiding bieden bij de organisatie van de examens. Vanaf februari 2017 is een website beschikbaar met informatie voor docenten, managers en examencommissies. <http://duitsmbo.nl>. Er zijn en worden landelijke bijeenkomsten georganiseerd voor de aangesloten ROC's. En verder vinden er regelmatig trainingssessies plaats voor de docenten die de examens afnemen.

Tenslotte

Sinds 2012 is er veel bereikt. Het onderwijs in de Duitse taal en cultuur binnen het MBO krijgt weer de prominente plaats die het verdient. Er moesten vele hindernissen worden overwonnen. Nu staan we voor de volgende uitdaging. We willen garanderen dat het Goethe-examen in de komende jaren binnen bereik komt en blijft van een grote groep aankomende vakmensen. Naar het zich nu laat aanzien zullen de kosten per examen 35 euro per **compleet examen** bedragen. Aan de Stichting is verder een fonds gekoppeld.

September 2018

Voor meer informatie: p.marcelis@roc-nijmegen.nl